

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Insertiunile se adresează ADMINISTRĂȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Cuvioasa Paraschiva

Creștinii ortodocși proslăvesc în ziua de 14 octombrie pe Sf. Cuvioasă Paraschiva, ale cărei moaște se află de peste 320 de ani în biserica Mitropoliei Moldovei, la Iași.

Cuvioasa Paraschiva mai este numită și *cea nouă*, pentru a se deosebi de altă Sfântă cu același nume, care a trăit și a fost martiră pe vremea împăratului Marcu Aureliu (161—180).

Părinții fericitei erau cunoscuți prin credința lor în Dumnezeu și bogăția de fapte bune cu care s-au împodobit toată viața. Ei au dat copilei o educație aleasă, sădindu-i în inimă frica de Dumnezeu și dragostea de oameni.

O dată, când copilă avea zece ani, ducându-se cu maica sa la biserica Sfintei Fecioare, tocmai când intrau ele în biserică preotul citea cuvintele Evangheliei: „Cel ce voiește să vină după mine, să se lapede de sine, și să-și ia crucea sa și să-mi urmeze mie“.

Pătrunsă de puterea acestor cuvinte, toată viața a căutat să le pună în practică trăind numai pentru Iisus Hristos, atașament pe care și l-a arătat printr-o permanentă dragoste de oameni. Constantinopolul, orașul frumoaselor biserici cu moaștele multor sfinți și martiri, cu preoți învățați și călugări smeriți, o atrăgea. Ea pleacă pe ascuns în acel oraș și după ce se închină în toate bisericile, la sfatul unor cucernici părinți, a plecat în Halcedon și apoi în Heraclea Pontului. În această localitate a stat cinci ani pe lângă biserica cu hramul Maicii Domnului, practicând tot felul de fapte bune.

Aici, sufletul i s-a umplut de bucurie, văzând acele locuri călcate de picioarele Mîntuitorului, unde a trăit, a învățat, a suferit și a murit pentru noi oamenii, dar unde a și înviat și s-a înălțat la cer, ca un Dumnezeu adevărat.

Căutînd să străbată drumurile Mîntuitorului, a ajuns în pustiul Iordanului la o mănăstire de maici, unde a petrecut mai mult timp, ducînd o viață plină de umilință și rugăciune.

Nevoindu-se mulți ani în acest fel, când cuvioasa a împlinit vîrsta de douăzeci și cinci de ani, într-o noapte îngerul Domnului a venit la dînsa și i-a zis: „Să lași pustiul și să te întorci în patria ta, pentru că acolo ți se cuvine ca să-ți dai trupul pămîntului, iar duhul să treacă la veșnicele lăcașuri“.

Venind deci în Constantinopol s-a închinat în toate bisericile, apoi s-a dus în satul său Epivata, unde a mai petrecut cîțva timp neschimbîndu-și osteneala sa de post, rugăciune, fapte bune.

Sosînd ziua mutării din această viață, s-a rugat lui Dumnezeu pentru sine și pentru toți oamenii și așa în mîinile Domnului și-a dat fericitul ei suflet. Trupul său a fost îngropat după obiceiul creștinesc, dar într-un loc neînsemnat.

După cîțva timp, alături de Cuvioasa a fost înmormîntat trupul unui marinar, care murise de o boală grea și al cărui corp mirosea foarte urît. Săpînd, groparii au dat peste corpul Cuvioasei, care era întreg și neputrezit.

Creștinii din acea comună s-au dus la locul mormîntului, au scos moaștele Cuvioasei Paraschiva și le-au așezat, cu rugăciuni și cîntări din Psalmi, în biserica Sf. Apostoli Petru și Pavel din Epivata.

Vestea despre viața-i curată, petrecută pe pămînt, și minunea neputrezirii moaștelor sale, s-a răspîndit în toate părțile, așa că mulți veneau să i se închine ca unei sfinte, prin care Dumnezeu a făcut multe minuni.

Auzînd de minunile pe care le fac moaștele Cuvioasei, împăratul bulgar Ioan Asan II (1218—1241) le-a dus la Tîrnovo, unde era capitala țării. În această localitate au rămas pînă în 1393, cînd au fost mutate la Vidin. Dar aici au rămas puțin, căci venînd turcii, creștinii s-au refugiat din calea lor, cu moaștele Cuvioasei Paraschiva, la Belgrad, în 1398.

După ce Peninsula Balcanică a fost cucerită de către turci și chiar capitala Serbiei, Belgradul, a fost distrus, creștinii din Constantinopol au plătit multe pungi de aur sultanilor ca să le dea voie să aducă acolo moaștele Sfintei, căci se știe că cu bani se putea face orice în timpul imperiului otoman. Astfel, în 1521, moaștele Sfintei au fost așezate în biserica Sf. Maria din Constantinopol, în 1586 în biserica Vlah-Sera, în 1597 în biserica Sf. Dumitru și, în sfîrșit, la 1601 moaștele s-au așezat în biserica cu hramul Sf. Gheorghe din Fanar, unde de atunci și pînă azi este reședința patriarhului ecumenic.

Pe timpul lui Vasile Lupu moaștele Sfintei au fost aduse la Iași, în urma plătirii turcilor mai multor sute de pungi cu bani. Și astfel, în anul 1641 luna iunie în 13 zile, Domnul Moldovei, mitropolitul țării, clerul și întreg Iașul, primeau un alai neobișnuit, din care făceau parte mitropoliții: Ioanichie al Ieracleei, Partenie al Adrianopolului și Teofan din Patras, trimișii patriar-

hului Constantinopolului, care aduceau racla cu moaștele Sf. Paraschiva.

Pe tot drumul, de la Constantinopol la Iași, o gardă militară turcă, condusă de un capugibașa, a veghiat ca moaștele și însoțitorii să ajungă în pace la Iași.

La Iași moaștele au fost așezate mai întii la mănăstirea Trei Ierarhi, unde au rămas pînă în 1888.

În acel an fiind plănuț să se facă reparații bisericii, care dăinuia de peste două sute de ani, moaștele au fost așezate în sala gotică din curtea mănăstirii. În noaptea de 26 decembrie, după ce s-a isprăvit slujba vecerniei, un slujitor al bisericii a uitat lumînarea de la sfeșnicul de lîngă raclă aprinsă.

Isprăvindu-se lumînarea, flacăra a aprins sfeșnicul mare, care era plin de ceară și care a ars în întregime. De la acesta flacăra s-a întins la catafalc, arzîndu-i stofa scumpă în care era învelit și lemnul.

Dimineața, în 27 decembrie observîndu-se focul, lumea a alergat la locul dezastrului, dar spre mirarea tuturor, racla de argint, care stătea pe o grămadă de jeratec, nu se topise, iar moaștele și veșmintele au rămas neatînse.

Atunci moaștele au fost așezate în biserica catedrală a Mitropoliei Moldovei, unde se află și astăzi.

Fațma Cuvioasei Paraschiva e răspîndită mai ales la popoarele pe unde a trăit și pe unde i-au fost duse moaștele.

Popoarele din Asia-Mică, Africa de Nord, precum și credincioși români, greci, sîrbi și bulgari, au închinat Cuvioasei Paraschiva multe și mărețe biserici și catedrale, pentru minunile ce le-a făcut asupra celor ce cu credință și rugăciuni i-au cerut mijlocirea ei către bunul Dumnezeu.

Prot. Ioan Beju

SIMBOLUL CREDINȚEI

ARTICOLUL AL PATRULEA

„Și s-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, și a pătimit și s-a îngropat“.

Articolul acesta ne poartă mîntea, simțirea și voința prin furtunile vieții pămîntești ale Fiului Omului, stîrnite de răutatea cărturarilor și fanișeilor. Ne cutremură trădarea lui Iuda, ura sinedriului, slăbiciunea lui Pilat, suferințele și batjocurile îndurate de Cel ce nu știa de păcat, de blîndețea Lui, de pacea Lui, în grădina Getzmani și în fața judecății nedrepte, de sf. apostoli cuprinși de frică, de Nicodim și de Iosif din Arimateia, de cruce, de suliță prin coastă, de moartea, de luarea de pe cruce, de îngroparea Lui, și de teama ce-i paște pe mai marii Iudeilor la gîndul că s-ar putea scula din morți.

Ia-l, ia-l, răstignește-l! Mai bine să scape Varava, tîlharul de drumul mare, decît Acestal — Dar eu nu aflu nici o vină în El. — Dacă nu aflî tu, aflăm noi și după legea noastră trebuie să moară. Mai bine să moară Unul, decît tot poporul să piară! Și dacă tu, Pilate, nu aprobi sen-

tința noastră, te pîrim la împăratul de la Roma, că ești împotriva lui și vei vedea!

Iată ce valuri mari de gînduri, de simțăminte și de atitudini răscolesc cele cîteva cuvinte: Și s-a răstignit și a pătimit și s-a îngropat pentru noi.

1. Ce caută pomenirea lui Pilat, în mărturisirea de credință a creștinilor ortodocși? „În zilele lui Pilat din Pont“ arată că răstignirea, pătîmirea și îngroparea Domnului, ca acte de justiție romană, sînt fapte reale, istorice. Pilat, reprezentantul Romei, a judecat, a dat sentință de moarte, a pus la dispoziție soldați romani care să ducă la îndeplinire sentința și să păzească mormîntul. Se știe cînd a fost el guvernator în Palestina.

2. Domnul s-a răstignit „pentru noi“ oamenii, nu pentru vreun vină a Lui. „Cine mă va vădi pe mine de vreun păcat“ — a spus Mîntuitorul. Și „eu nu aflu nici o vină în omul acesta“ —

(Continuare în pag. 2)

Simbolul Credinței

(Urmare din pag. 1)

a spus Pilat de pe scaunul lui de judecător. Deci nu pentru El, ci pentru noi s-a jertfit „Mielușelul lui Dumnezeu“.

3. Dar ce e „răstignirea“. Cuvântul ne aduce aminte de multe. Răstignirea se făcea totdeauna pe o cruce. Și moartea pe cruce era socotită cea mai cumplită și mai rușinoasă moarte. Asemenea osindă se da numai celor mai înrăiți între răi. „Cu cei fără de lege s-a socotit“ și Mîntuitorul, exact cum spunea prorocia lui Isaia (care a trăit cu 700 ani înainte de Hristos). Cei osindiți se legau cu funii cu brațele întinse pe brațul orizontal și cu picioarele pe brațul vertical al crucii și se lăsau așa să moară de sete, de foame, de arșița soarelui, de înțepăturile muștelor și de loviturile de cioc ale corbilor și ca să le lungească chinurile, din cînd în cînd le trecea pe la buze un burete cu oțet. Răstignirii se chinuiau astfel zile în șir pînă-și dădeau ultima suflare. Cruzimea dușmanilor Domnului cerea să fie și mai crudă: pe Iisus nu l-au legat cu funii, ci i-au străpuns palmele și laba picioarelor cu piroane bătute în lemnul crucii, ca să-i mărească durerea și greutatea trupului să-i spintece chiar carnea membrelor pironite. Ce moarte cumplită i-au sortit cei pentru care El a adus viața!

4. Răstignirea ne pune în fața ochilor *crucea Domnului*, și în suflete învățătura despre cruce.

Răstignirea așadar făcea parte din economia mîntuirii pregătită pentru noi din veac. Propovăduirea Sf. Apostoli e împedată: crucea Domnului e lauda creștinilor. Cuvântul cruce, spune Sf. ap. Pavel, pentru elini este nebunie, ceva de neînțeles, iar pentru iudei este sminteală, adică motiv de învinuire reciprocă, de ceartă, „iar pentru cei ce credem în Iisus Hristos Domnul nostru este puterea lui Dumnezeu“. „Dumnezeu a binevoit să mîntuiască pe cei credincioși prin propovăduirea crucii... noi propovăduim pe Hristos cel răstignit; eu nu mă voi lauda decît cu crucea Domnului“ spune Sf. Ap. Pavel (Galat. 6, 14) Crucea Domnului a fost lauda Sf. Mucenici, a Sfinților Părinți și a tuturor dreptcredincioșilor și ca ei în cruce vedem puterea lui Dumnezeu față de noi.

Da, pentru că prin jertfa de pe cruce, pomul vieții cel din Eden, pomenit de Sf. Scriptură, prin crucea Domnului a prins iară puterea de a rodi viață, viață nouă. Crucea aceasta a fost altarul pe care s-a adus pe Sine, ca un mielușel, jertfa de răscumpărare a noastră din robia satanilor și a păcatului și de împăcare a noastră cu Dumnezeu.

Crucea e și simbolul creștinismului și al creștinătății. Crucea rezumă în semnul ei toată învățătura creștinească. S-o cinstim, că prin ea am cunoscut că Fiul Omului a fost Mesia cel prorocit și fără ea n-am fi cunoscut Învierea Domnului și garanția învierii noastre.

5. Dar ce rost au cuvintele: „și s-a îngropat“? De ce a trebuit să fie trecute în Credeu? Prin ele mărturisim deplin întemeiați, că Iisus a fost mort într-adevăr. Iată dovezi.

a) Mîntuitorul a fost judecat și osindit la moarte. Se lăsau oare dușmanii Lui să nu-L vadă executat și mort într-adevăr?

b) Pentru a nu se vărsa sînge prea grabnic și nu deplin justificat, romanii au luat de la iudei „dreptul sabiei“, dreptul de a omorî. Sentințele sinedrului nu puteau fi executate decît dacă se judeca demn de către guvernatorul roman, care acum era Pilat din Pont. Pilat încearcă să refuze osîndirea dar amenințat că-l vor pîrî la Roma ca dușman al Cezarului (împăratului) cedează. Osîndit și de romani, sentința se execută.

c) Pe la ceasul al șaselea (după ceasul nostru al 12-lea din zi) Domnul însuși rostește cel de-al șaptelea cuvînt de pe cruce: „Săvîrșitu-s-a“, adică s-a împlinit totul și plecîndu-și

capul și-a dat duhul, cum ne mărturisește Sf. Apostol Ioan, care a stat lingă cruce (Ioan 19, 30).

d) L-au răstignit vinerea; a doua zi evreii sărbătoreau paștile și după legea lor osîndiții la moarte nu puteau fi lăsați pe cruce. Cer lui Pilat să le zdrobească fluierile picioarelor, ca să le grăbească moartea. Ostașii văzînd că Iisus murise, au găsit de prisos să-i zdrobească și Lui fluierile.

e) Totuși pentru a fi sigur că e mort, iar în cazul că n-ar fi, să moară, unul din ostași l-a împuns cu sulița în coaste și îndată a ieșit „sînge și apă“. „Cel ce a văzut (tot Sf. Ioan) a mărturisit și mărturia lui este adevărată; acela știe că spune adevărul, ca și voi să credeți“ (Ioan 19, 34—34). Rana provocată de sulița unui soldat roman în regiunea ficatului pînă la inimă trebuia să provoace moartea.

f) Și tocmai această *junghiere* a Mielușelului lui Dumnezeu ne face dovada cea mai sigură, că Iisus a fost mort într-adevăr. „Sînge și apă“ din rană arată că era mort, pentru că medicina spune că sîngele nu se descompune în globule roșii (sînge) și apă (serul) decît binișor după ce s-a produs moartea.

g) Dacă n-ar fi fost siguri că e mort, veneau oare Nicodim și Iosif la Pilat să ceară trupul lui Iisus ca să-l îngroape? Pilat după ce se informează prin un sutaș roman (căpitan) de a murit, le dă trupul (Marcu 15, 42—45).

h) Iosif și cu Nicodim nu ușor au coborît trupul Domnului de pe cruce. Dacă n-ar fi fost mort, prin mișcările cele multe cerute de coborîre, îl deșteptau. N-a fost deci numai leșinat. Cei doi, după ce l-au luat de pe cruce, l-au uns cu miresme, apoi l-au uns cu smirnă topită

Din viața Sf. Ciprian

Sf. Ciprian s-a născut pe la anii 200—210, în cetatea Cartagina, din Africa. El făcea parte dintr-o familie senatorială a lui Thascius Ciprianus. A studiat dreptul-retorica în Cartagina, Memfis și Antiohia. Era un spirit foarte învățat și cunoștea aproape toată știința lumii de atunci; avînd un caracter integru, aprig și plin de foc și, ca profesor de elocință, a cîștigat într-un timp scurt, un mare renume, o faimă cu adevărat bine meritată. Avea multe și întinse legături, cu elita societății cartagineze. Era un om ales, încărcat cu multă știință. Plin de aceste daruri prețioase, el ar fi trebuit să se bucure de o mare mulțumire sufletească. Ciprian însă scîldat în baia acestor măririi omenești își simțea inima cît se poate de stearpă, uscată și arsă de un gol nesfîrșit. În privința asta, chiar el a zis: „Cu adevărat, eram cufundat în întunerecul cel mare al unei nopți de nepătruns și ca un naufragiat fără ajutor, înnotam la întîmplare, pe marea cea furtunoasă a lumii veacului, rătăcind înc-oace și-n colo, fără să știu încotro să-mi orientez zilele vieții mele. Dar Dumnezeu, în marea Sa bunătate divină, îmi descoperi taina aceasta: ca să fiu mîntuit, trebuie să mă nasc din nou și să-mi cîștig o viață nouă, în apele botezului creștin, păstrîndu-mi trupul fără pete și să-mi transform sufletul și inima. Acesta era un mare adevăr, de nepătruns pentru mine“.

Ciprian retorul era învățat cu un trai luxos și cu ospețe îmbelșugate; și cu mare greutate se va obișnui cu o viață cumpătată și aspră. El făcea mare paradă de veșminte strălucitoare, grele de aur și argint și purpură, și nu-i era ușor să se dezbrace de podoabele dătătoare de slavă și să îmbrace hainele simple, obișnuite de creștin adevărat. Ca magistrat glorios nu putea să se mulțumească numai cu întunecimea unei vieți de rînd. Dar un prieten intim al lui Ciprian, preotul creștin Cecilius, îmbrăcat cu har și putere de sus, i-a descoperit taina mîntuirii creștine. Cecilius, preotul cu o credință vie și statornică, plin de adevărul cel veșnic trăitor al lui

amestecată cu ulei de aloe și l-au înfășurat în giulgiu „cum e obiceiul la evrei a se îngropa“ (Ioan 19, 38—40). Obiceiul evreesc era imitat după egipteni, care înveleau corpurile în zeci de coți de giulgiu. Se ungea trupul cu smirna cloțînd pe măsura înfășurării pînzei de la gît pînă la vîrfurile picioarelor. Medicina de azi spune că dacă două din trei părți ale suprafeței pielii omenești este arsă sau cu porii astupați, urmează sigur moartea.

i) Dar mare și minunată este purtarea de grijă a lui Dumnezeu! Trupul Fiului Omului nu e aruncat în groapa comună, a celor fără căpătii. Iosif l-a pus în mormîntul lui în care încă nu zăcuse nimeni. Deci e îngropat în *loc știut*, în grădina lui Iosif, din apropierea locului răstignirii, deasupra cetății.

f) Fariseii și cărturarii au noaptea de coșmar. Deși sărbătoreau paștile, de dimineață se înfățișează la Pilat cu o cerere curioasă. „Adusu-ne-am aminte, că înșelătorul acela, pe cînd era încă viu a zis: după trei zile mă voi scula, poruncește dară să se păzească mormîntul pînă a treia zi, ca nu cumva venind ucenicii noaptea să-l fure și să spună poporului, că s-a sculat din morți; că va fi rătăcirea care va urma mai mare ca cea dintîi. Iară Pilat le-a răspuns disprețuitor: aveți straja (cerută), mergeți și întăriți cum știți“ (Mat. 26, 65). Ei înșiși constată, că acum nu mai e viu și fac dovada, că știu unde e îngropat.

1) Mergînd cu straja romană la groapă, pecetluiesc mormîntul cu pecetile lor, ca să fie siguri că nimeni n-a luat piatra de pe gura lui.

Iată dovezi că a fost mort.

Răstignirea, moartea și îngroparea lui Iisus Domnul nostru au fost toate — „pentru noi“ și pentru a noastră mîntuire.

—gm—

Iisus Hristos, l-a ajutat foarte mult și în chip admirabil pe Ciprian să se convertească la creștinism.

Ca într-un film cinematografic, zile de-a rîndul, preotul Cecilius a prezentat lui Ciprian pe creștinii care au devenit sfinți prin harul lui Hristos.

Mărturisirea preotului creștin Cecilius a fost așa de inflăcărată, plină de un foc covârșitor despre Iisus Hristos, încît Ciprian a simțit prima dată cum pacea unui adevăr ceresc, nebănuit, neștirbit și total, a coborît pe trepte aurite, din spațiile necuprinse, în templul inimii lui dornice de mîntuire. În el, în Ciprian cel plin de slavă, s-a zămislit adevărul nașterii din nou: transformarea omului vechi, într-un om nou, cu o inimă nouă și duhovnicească, prin marea putere veșnică a Domnului Iisus Hristos. Fără cea mai mică zăbavă, Ciprian, încreștinîndu-se, și-a vîndut toate bunurile materiale și le-a pus în serviciul comunității creștine, potrivit cu principiul asistenței colective în Biserica primară, și și-a închinat viața, în întregime, slujbei sfinte, lui Iisus Hristos făcîndu-și începutul, ca maestru, în serviciul minunat al virtuților creștinești.

El s-a botezat prin anul 246. Pentru el, botezul creștin a fost „moartea crimelor și-nvierea virtuților“, cum spunea el, fiind o fire de elită, luminată și hotărîtă, de a imita pe Hristos, în toate. Din clipa încreștinării sale, Ciprian a-nceput să studieze Biblia, cu multă ardoare sufletească, pentru ca, apoi, cu talentul său literar să scrie opere întregi, pentru îndrumarea credincioșilor.

După moartea episcopului Donatus, Ciprian, la un an după convertirea sa la creștinism, deși neofit, este aclamat de tot poporul ca episcop al lor. Cu toată rezistența sa, el a fost investit cu această demnitate înaltă și înfricoșată. Pe atunci era persecuția împăratului Valerian, cînd s-a vărsat mult sînge creștin. Episcopul Ciprian, fiind exilat în localitatea Cuzubis, astăzi Kurba, aproape de Bon, le scrie creștinilor o carte sublimă, în care îi învață cum să se poarte în acele timpuri. Prel. de Pr. V. A. Bassarabin

Preotul și pacea lumii

Omenirea depune astăzi eforturi uriașe pentru construirea unei vieți mai bune și corespunzătoare demnității și rostului omului în lume. Dar ea nu va putea să-și împlinească acest ideal decât în climatul unei păci drepte și adinc stătătoare. În era atomică, pacea este mai necesară pentru omenire decât oricând. De aceea, este cea mai nobilă datorie a tuturor popoarelor să acționeze tot mai stăruitor pentru menținerea și consolidarea păcii.

Obiectivele, care mobilizează toate forțele creatoare ale omenirii în vederea soluționării ferice a problemelor actuale ale lumii întregi, culminează în îndatorirea supremă de a face totul pentru menținerea și asigurarea păcii în lume.

În prezent, întreaga familie omenească se găsește într-un moment deciziv pentru viitorul ei. De aceea, omenirea trebuie să întreprindă o acțiune de convertire a tuturor către pacea adevărată și adinc stătătoare prin construirea unei comunități universale viețuind într-o dreptate și frăție.

Cu deosebire în condițiile actuale, pacea este un bun universal și indivizibil. În consecință, de menținerea și consolidarea ei sînt răspunzători toți oamenii. De aceea, Biserica este chemată să intensifice acțiunea ei de mobilizare a credincioșilor săi pentru apărarea păcii și să caute a converti inimile tuturor oamenilor pentru pace.

În felul acesta trebuie să gîndească preotul păstor de suflete în fața îndatoririi sale actuale de a intensifica acțiunea pentru pace printre cei încredințați lui spre păstorie. Numai avînd această convingere, va putea să-și îndeplinească după cuviință rostul său pastoral sub aspect special al luptei pentru pacea lumii întregi.

Tot atît de hotărît și de necruțător trebuie condamnată și pregătirea pentru război, cursa înarmărilor. Cauzele războiului nu sînt eliminate de către o astfel de cursă, ci amenință cu agravarea acestora: cheltuirea de bogății enorme cu înarmarea face imposibilă îndreptarea suficientă a mizeriilor sociale.

Intrucît cursa înarmărilor este una din plăgile cele mai mari ale omenirii, cea mai mare victorie a științei și politicii internaționale ar fi îmblînzirea focului atomic prin folosirea în sens pașnic a puterii atomice.

Trebuie pregătit acel timp, în care — prin acordul tuturor popoarelor — se va putea împiedica cu totul orice recurgere la război.

Pacea se zidește pe mulțimi. De aceea, este nevoie de o educație înnoită a sufletelor și de o nouă orientare în opinia publică mondială: sentimente noi, inspiratoare de pace. În acest scop trebuie educate mulțimile mai ales tineretul în spiritul păcii și al răspunderii pentru viitorul lumii. În acest sens va acționa și preotul printre păstoriții săi.

De asemenea, nu trebuie uitat că cooperarea internațională în domeniul economic, social și cultural, precum și construirea comunității internaționale constituie mijloace de promovare a păcii.

Cu o astfel de orientare în problema păcii, păstorul de suflete își va da seama că trebuie să facă din păstoriții săi tot mai conștienți și mai activi luptători pentru pace, avînd o voință concentrată energetic și o inimă caldă cînd e vorba despre cauza cea mare a păcii lumii.

Nu va pierde nici un prilej potrivit de a arăta păstoriților săi cît sînt de mărețe și de nobile felurile luptei pentru pace. Tocmai de aceea fiecare credincios creștin este dator să lupte pentru împlinirea lor cu inima curată și cu sufletul deschis, neprecupețind nici un efort. Cu atît mai virtuos, cu cît prin o astfel de strădanie săvîrșește voia lui Dumnezeu, care ne-a trimis pe fiecare în lume ca să fim „făcători de pace“.

Avînd în vedere interesul vital pe care-l apără,

se mai cere preotului să dea dovadă de voință neclintită, de perseverență și pricepere în apărarea de zi cu zi a cauzei păcii, dovedindu-se cel mai consecvent și vajnic luptător pentru pace.

Numai în felul acesta va reuși să facă din parohia sa o unitate de nădejde în marea bătălie pentru apărarea vieții!...

C. Sîrbu

Știați că...

— Așa-numitele furnici „aztece“ din Mexic își clădesc locuința pe ramurile copacilor cu pămînt adus de pe sol. Furnicile sîdesc în acest pămînt semințe pentru ca rădăcinile ieșite după incolțire să întărească mușuroiul lor.

— Cei mai bătrîni gemeni din lume sînt belgienii Pierre Iosep și Louis François de Masier, în vîrstă de 99 ani.

— U.N.E.S.C.O. a publicat date cu privire la condițiile de locuit ale populației, precum și cu privire la îmbrăcăminte folosită. Peste 325 milioane de oameni merg neîmbrăcați, iar 750 milioane se îmbracă numai parțial. În case trăiesc circa 2,3 miliarde de oameni, în colibe și adăposturi asemănătoare trăiesc 780 milioane, iar aproximativ 400 milioane de oameni nu au nici un fel de locuință.

— Recordul de longevitate în rîndul păsărilor îl deține corbul și o specie de papagal, care pot depăși 100 de ani.

— Cel mai lung șarpe este pitonul, atîngînd 8,50 m., iar cel mai scurt este șarpele verde din S.U.A., de 11 cm.

— Cea mai grozavă foamete semnalată în istorie este cea care a bîntuit China în perioada februarie 1877 — septembrie 1878, un urma căreia au murit 9.500.000 de persoane.

— Zoologul german dr. Hans Klingel, care a

studiat mult timp viața animalelor sălbatice din Africa, arată felul interesant în care zebrele luptă cu lei. Cînd sînt în turmă zebrele atacă fără șovăire un singur leu. Cînd îl ajung din urmă, zebrele îl înconjoară formînd un zid viu în jurul leului, el fiind obligat să alerge în direcția în care se deplasează turma. În cele din urmă leul cade istovit, iar zebrele îl calcă în picioare.

— După teoria emisă de dr. Walter Manson din California — S.U.A., folosirea de către patricienii romani a veselei și altor obiecte de bucătărie acoperite cu plumb a constituit una din cauzele decăderii Romei sclavagiste. Manson arată că în antichitate se ignora faptul că plumbul este toxic și că are efecte dăunătoare asupra capacității de reproducere a ambelor sexe.

— După cum anunță Consiliul Național american de securitate, în cursul anului 1965 în Statele Unite, ca urmare a accidentelor, au murit 107.000 persoane, 10.500.000 au fost rănite, iar 400.000 au rămas infirme.

— Un om poate trăi fără hrană și chiar fără apă în medie peste 15 zile.

— Potrivit cercetărilor unui grup de medici englezi greutatea nou născuților ale căror mame sînt fumătoare este în medie cu 170 gr. mai mică decît a copiilor ale căror mame nu fumează. S-a constatat de asemenea că fumatul are efecte negative asupra dezvoltării embrionare a fătului.

— În grija lor de a apăra sănătatea fumătorilor, savanții au cîștigat prima bătălie cu producătorii de țigarete. De la 1 ianuarie 1966 în S.U.A. de pildă a fost declarată ilegală vînzarea oricărui pachet de țigarete care nu poartă mențiunea: „Atenție! Fumatul țigaretelor poate fi periculos pentru sănătatea Dvs.“

Maica Domnului în iconografia bisericii Sf. Nicolae Domnesc de la Curtea de Argeș

Credincioșii noștri au avut totdeauna în mare cinstire pe Maica Domnului. Ea este Mama lui Iisus și mama cerească a noastră a tuturor. În cîntările bisericesti o lăudăm ca pe cea... „mai cinstită decît Heruvimii și mai mărită fără de asemănare decît Serafimii“. Sărbătorile care ne reamintesc momente mai importante din viața Maicii Domnului sînt prăznuite cu cucernicie și evlavie.

În zugrăveala celor mai vechi biserici românești, chipul Maicii Domnului ne apare, alături de cel al Mintuitorului, bînd și plin de milostivire ca al unei mame iubitoare.

Cele mai interesante și mai vechi picturi din Țara Românească descoperite pînă acum sînt cele de la biserica Sf. Nicolae Domnesc de la Curtea de Argeș, construită după 1330, într-o perioadă de înflorire și de mare avînt economic. Bogatul covor de zugrăveli din această biserică poartă pecetea picturii bizantine din vremea împăraților Paleologi. Pictura bisericii Sf. Nicolae Domnesc se apropie mult de pictura bisericii Kahrié-Djami din Constantinopol și în unele scene o reproduce pe aceea. Biserica Sf. Nicolae de la Argeș este un monument de artă bizantină de primul rang.

Nu vrem să ne ocupăm cu întreaga pictură a bisericii Sf. Nicolae Domnesc de la Curtea de Argeș, ci numai cu aceea care ne înfățișează reprezentări ale Maicii Domnului, căci, în acest complex pictural, printre figurile sfinte cu caracterul lor realist și spiritual, întîlnim adesea și portretul Maicii Domnului, reprezentat cu multă grijă de adevăr. În pictura acestei biserici întîlnim aproape toate momentele mai importante din viața Maicii Domnului, pe care le cunoaștem fie din Evanghelii, fie din cărțile

apocrife ca: Pseudo-Matei și Protoevangheliul lui Iacob.

În scena Intrării în biserică, pe care o întîlnim în nartex, Maica Domnului e reprezentată în fața templului ca o fetiță îmbrăcată într-un costum bogat, înconjurată de un grup de 6 fecioare cu lumini aprinse în mîini. Sfinții Ioachim și Ana, părinții Maicii Domnului, privesc întrebători. Marele preot al bisericii se apleacă asupra Fecioarei, care-și întinde mîinile spre el. Sfios își întinde mîna stîngă asupra capului ei, în timp ce cu mîna dreaptă vrea s-o ridice. Din toată scena se degajează o atmosferă de taină. Într-o altă scenă, Maica Domnului este vizitată de un înger care-i aduce lînă din cer ca să toarcă și să țeasă odoare pentru templu. Pe o altă friză e reprezentată logodna Sfintei Fecioare și încredințarea ei dreptului Iosif.

În scena care reprezintă călătoria la Betleem, Maica Domnului e reprezentată călare pe un asin, privind înapoi. Scena se petrece într-un peisagiu de munte. Un personagiu mai în vîrstă și cu barbă urmează pe Sf. Fecioară. Scena o aflăm în naosul bisericii.

O scenă pe care o întîlnim numai la biserica Sf. Nicolae Domnesc este recensămîntul lui Quirinus (Lc. 2, 1—16). Quirinus foarte bogat îmbrăcat, cu o pelerină prinsă pe gît, șade pe un scaun înalt. Costumul și centura cu care e încins sînt brodate cu perle. Un soldat înarmat cu o lance stă înapoia lui. Sf. Fecioară cu dreptul Iosif apar, în picioare, dinaintea guvernatorului. Un funcționar, tînăr fără barbă, le înscrie numele pe un rulo desfășurat. Un detaliu care este caracteristic și care se încadrează

(Continuare în pag. 4)

Cuvioșii mărturisitori Sofronie și Visarion și mucenicul Nicolae Oprea Miclăuș

Sînt bine cunoscute încălcările libertății religioase a românilor transilvăneni în cursul secolului al XVIII-lea, rămași statornici în dreapta credință.

Dar împotriva atîtor încercări s-au ridicat cu îndrăjire credincioșii ortodocși, înfruntînd bătăi și temnițe, cu dorința fierbinte de a-și păstra credința strămoșească. Unii dintre acești dîrji apărători ai Ortodoxiei au suferit nu numai chinuri, ci și moartea, învrednicindu-se astfel de cununile muceniciei pentru dreapta credință. Între ei se numără la loc de cinste Sfinții mărturisitori Sofronie și Visarion și mucenicul Nicolae Oprea Miclăuș. Vom înfățișa în cele ce urmează viața pe scurt a fiecăruia din ei.

Visarion Sarai era născut prin 1714. Călugărit de patriarhul Ierusalimului, s-a așezat într-o mănăstire din Slavonia, unde a fost hirotonit preot. A călătorit mult, la Athos, la Locurile Sfinte, la Veneția și Viena. În 1744 a venit în Banat și apoi în Ardeal, spre a lupta împotriva uniației. Îndată s-a răspîndit în tot Ardealul vestea despre venirea „Sfîntului”. Poporul ieșea înaintea lui prin toate satele prin care trecea. El predica peste tot și îndemna pe credincioși să-și păstreze dreapta credință. A străbătut în felul acesta diferite localități de pe valea Mureșului: Dobra, Deva, Orăștie, Alba Iulia, ajungînd apoi la Săliște. Între Săliște și Sibiu a fost însă arestat și dus la Sibiu. La 21 aprilie 1744 autoritățile din Sibiu l-au anchetat, mărturisind că este trimisul lui Dumnezeu ca să combată uniația.

Peste o lună a fost trimis din Sibiu în închisoarea din Deva, iar de acolo la Osiec și Raab și în cele din urmă în feroasa temniță din Kufstein, în Austria. Aici se crede că a și murit, ca sfînt mărturisitor pentru Ortodoxie.

Un alt călugăr care a combătut primejdia uniației în Ardeal a fost cuviosul ieromonah Sofronie de la Cioara. Născut în acest sat din părțile Orăștiei, în familia preotească Popovici și primind din botez numele de Stan, a fost tuns în monahism și hirotonit în Țara Românească. Revenit în satul său, și-a făcut „o țîr de schit în mijlocul codrului, mai ca la un mil depărtare de sat, locuind acolo și rugîndu-se lui Dumnezeu pentru sufletul lui”. În curînd schitul i-a fost distrus de autorități. În 1759 a început lupta împotriva uniației. Îndemna pe credincioși să declare că vreau să fie „sub porunca Bisericii din Ierusalim”.

La Crăciunul anului 1759 a fost arestat și închis în satul Bobilna, lîngă Orăștie. De aici a fost eliberat la 12 februarie 1760 de vreo 600 de oameni, conduși de popa Ion din Săliște. A plecat apoi în Munții Apuseni, îndemnînd peste tot poporul să nu se abată de la Ortodoxie. A fost prins din nou la Abrud, dar în curînd a fost eliberat de autorități, care se temeau de o răzvrătire a moșilor. La 10 august 1760 a convocat o adunare, pe care el o numea „sinod”, de preoți și credincioși ortodocși, întocmind memorii către Maria Tereza, prin care cereau un episcop ortodox de la Carloviț, eliberarea celor închiși pentru credința ortodoxă, scutirea preoților ortodocși de dări și altele. A ținut apoi și alte adunări împotriva unirii. Astfel, la 14 februarie 1761, a convocat un mare „sobor” la Bălgrad (Alba Iulia), în care a cerut din nou episcop, eliberarea luptătorilor pentru Ortodoxie și încetarea prigoanelor împotriva Bisericii Ortodoxe.

Văzînd că mișcarea lui Sofronie ia o dezvoltare tot mai mare, Curtea din Viena a trimis armata în Ardeal, sub conducerea generalului Bukow, în primăvara anului 1761. Generalul și-a îndeplinit cu succes misiunea, distrugînd mănăstiri ortodoxe.

În astfel de împrejurări, Sofronie a fost nevoit să fugă în Țara Românească. Acolo a ajuns egumen al mănăstirii Robaia.

Prin 1765—71 întîlnim un egumen cu numele Sofronie la mănăstirea Vișoș, care ar putea să fie tot Sofronie de la Cioara. Se crede că în vremea războiului ruso-turc din anii 1769—74 a activat în favoarea Rusiei, înțelegînd că numai prin biruința acesteia s-ar putea ușura și situația românilor ortodocși din Transilvania. El își va fi încheiat zilele undeva prin Țara Românească, pentru că nu mai avem alte știri despre el.

Un alt luptător pentru Ortodoxie este țaranul Nicolae Oprea Miclăuș din Săliștea Sibiului. În 1748 a fost delegat de credincioșii din ținuturile Sibiu, Miercurea, Sebeș, Orăștie și Dobra să ducă o plîngere a lor la Viena, prin care cereau să fie lăsați în vechea lor credință. Odată cu el plecase și făgărășanul Ion Oancea. În noiembrie 1748 împărăteasa le-a poruncit să se întoarcă acasă. Reîntorcîndu-se în Ardeal, Nicolae Oprea ținu diferite adunări în care vestea țaranilor că de la Viena s-a hotărît ca legea să fie liberă. Autoritățile începură în curînd arestări în rîndul credincioșilor ortodocși, iar guvernul încartîrui soldați pe sate. Atunci, Nicolae Oprea, însoțit de patru credincioși din Orlat, Poiana, Jina și Gura Riului, s-a dus ia-

răși la Viena cu noi jalbe ale credincioșilor ardeleni, pe care le-au predat Curții, ministrului Rusiei la Viena și mitropolitului din Carloviț. Oprea se reîntoarse în Banat, așezîndu-se ca cioban în Becicherec. În noiembrie 1750 îl întîlnim din nou la Viena cu alte jalbe ale țaranilor ardeleni împreună cu preotul Moise Măcinic din Sibiel. S-a poruncit în aceeași lună arestarea lor în Viena. Ei au fugit, unii în Rusia, alții în Banat.

Înainte de Paștile anului 1752 Oprea Miclăuș și Moise Măcinic duc o nouă jalbă a credincioșilor ardeleni la Viena. Sosind aici, au fost primiți de cancelarul Austriei și de împărăteasa Maria Terezia, dar îndată au fost arestați și osîndiți la închisoare pe viață în temnița de la Kufstein. Se crede că Oprea ar fi fugit peste cîțiva ani din temniță, dar probabil a murit în munții din jur.

În temnița de la Kufstein a murit apoi și Moise Măcinic, precum și preotul Ioan din Galeș, întemnițat acolo în 1757.

În 1955 Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, ținînd seama de viața și de lupta dîrză pentru păstrarea Ortodoxiei dusă de cuvioșii ieromonahi Visarion și Sofronie și de credinciosul Nicolae Oprea, a hotărît ca ei să fie cinstiți ca mărturisitori ai dreptei credințe ortodoxe de către credincioșii ardeleni din rîndurile cărora s-au ridicat. Se cade deci ca și noi să-i cinstim cu toată cuviința și evlavia creștinească, întrucît și prin jertfa lor s-a păstrat credința noastră strămoșească pe pămîntul Transilvaniei.

Mircea Păcurariu

M A M A

*Mamă, te văd cu ochi de fîntînă adînci,
Te văd mereu prin desîș de ani ca atunci
Cînd copil, ca un nufăr, la sîn m-alintai
Și-mi puneai în priviri cer albastru de mai.*

*Mamă, perlele de liliac înflorit
Îți acopăr chipul senin, fericit,
Chipul tău aplecat peste leagăn și pat
De la care am luat gînd și suflet curat.*

*Sub sprînceană de timp primăvara ți-atins
O livadă de meri peste părul tău nins,
Dar anii duc zorile tale pe umeri
Și-n tot ce e bun în viață te numeri.*

Preot Ștefan Tascianu

Maica Domnului...

(Urmare din pag. 3)

greu cu discreția artei religioase este acela că Maica Domnului, care stă timidă dinaintea lui Quirinus, e reprezentată ca fiind aproape să nască.

Scena Nașterii Mîntuitorului e din veacul al XVIII-lea. Pe peretele apusean al navei centrale, în colțul din stînga, avem scena care reprezintă Visul dreptului Iosif (Mt. 2, 13). Alături e reprezentată Sf. Familie, în frunte cu dreptul Iosif, care duce pe umeri Pruncul, urmat de Maica Domnului, al cărei chip ne apare majestuos dar cuprins de grija fiului său. Aceeași scenă de la biserica Karié-Djami ne reprezintă pe Maica Domnului călare pe un asin.

Pe același perete pe care întîlnim Fuga în Egipt, avem scena călătoriei la Ierusalim la sîrbătoarea Paștilor. Chipul Maicii Domnului, frumos modelat, exprimă în umbre adînci și bucuria și durerea de mamă.

În semicalota altarului, într-o reprezentare gingașă, ne apare Maica Domnului, tronînd cu Iisus în brațe, care se sprijinește pe genunchiul stîng al Fecioarei, înconjurată fiind de Sf. Nicolae, Sf. Ioan Gură de Aur și de Arhanghelii Mihail și Gavril. Chipul Maicii Domnului ne apare cu fața ovală, bine desenat, cu ochi expresivi. Dacă privești mai îndelungat această reprezentare poți desprinde din gesturile Mariei și ale lui Iisus, o viață profundă. Scena aceasta,

foarte frecventă în iconografia bizantină, se apropie mult de vechile picturi creștine.

Una dintre cele mai interesante picturi de la biserica Domnească de la Curtea de Argeș este Adormirea Maicii Domnului, care cuprinde mai multe episoade. Adormirea formează subiectul central. Sf. Fecioară este culcată pe patul de moarte, Mîntuitorul stă în picioare, în mijloc, cu capul întors spre mama sa. El îi duce sufletul pe brațul drept. Alte scene secundare completează scena principală printre care amintim: vestirea morții de către un arhanghel care îi întinde Maicii Domnului o ramură de palmier. Maria, întoarsă pe jumătate, își duce o mîna la piept și alta la față. În scena rugăciunii către Fiul ei ca să-i ajute în ora morții, Maica Domnului e reprezentată cu mîinile întinse spre rugăciune. Din cer apare o mîna care o binecuvîntează. Într-o altă scenă Maica Domnului e reprezentată ca împărțindu-și veșmintele. Sosirea Apostolilor aduși de îngeri și scena ducerii Mariei reprezentată în medalion, de către doi îngeri, în rai, care o așteaptă cu porțile deschise, sînt scene care reproduc aceleași reprezentări de la biserica Karié-Djami din Constantinopol.

În tinda bisericii mai avem scena Deesis care reprezintă pe Iisus tronînd între Maica Domnului și Sf. Nicolae. Mîntuitorul e în atitudinea de judecător. În fața Lui intervine Maica Domnului rugîndu-se pentru binele oamenilor.

Din aceste reprezentări iconografice pe care le-am prezentat în legătură cu Maica Domnului și pe care le întîlnim, la biserica Sf. Nicolae Domnesc, de la Curtea de Argeș, ca și în toate bisericile semănate pe pămîntul țării noastre — iradiază o viață spirituală intensă și bogată, în legătură cu cinstirea Maicii Domnului. Ele cuprind nu numai tezaure de valoare pur artistică, ci și adîncimi ale vieții și învățăturii noastre ortodoxe. Români ortodocși au cinstit totdeauna icoanele Maicii Domnului ca semn al păcii dumnezeiești, în fața căreia ei și-au depus toate gîndurile, inima și voința, pentru ca prin rugăciune să se apropie de Dumnezeu să-l cinstească și să-i ceară ajutorul.

Al. Moisiu